Brassó, 1891. VII. évfolyam, 15-ik szám. Kedd, augusztus 4.

BRASSÓ.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassómegyei választmányának és a Brassói Magyar Polgári Körnek hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztőségi iroda Brassó, Kolostor-utcza 26. szám alatt, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Felelős szerkesztő: Dr. WEISZ KÁLMÁN. Kéziratok vissza nem adatnak.

A lap kiadó-hivatala: Brassó, Kolostor-utcza 26. sz. a. Ide küldendők az előfizetési pénzek és hirdetések díjai.

Bérmentelen levelek el nem fogadtatnak.

Előfizetési árak:
Helyben hahoz hordva, vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . . 7 frt — kr
Félévre . . . 3 50 "
Negyedévre . . 1 " 75 "
Külföldre egész évre 20 frank.

Egyes szám ára 5 kr. a kapható a kiadóhivatalban s Kross Gusztáv hottókollektursjában

Hirdetések tölvétetnek a kiadóhivatalban.

Hirdetések díja:
4 hasábon garmond-sor vagy annak helye 5 kr. Nagyobb és többszöri hirdetéseknél kedvezmény. Minden egyes hirdetmény után még külön 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nyilttéri közlemény sora 10 kr

Hirdetések és Nyilttér díjai előre fizetendők.

Francziák Oroszországban.

Meglehetős közelről érdeklik monarchiánkat azon jelenetek, melyek legközelebb Muszkaországban Kronstadtban lejátszódtak. Egész Európa feszült figyelemmel várja a történtek következményeit, mert sem a muszka birek, sem a franczia dementik és kommentárok nem elegendők a helyzet tiszta áttekintésére. Tény, hogy a franczia hajóraj a kronstadti rév sáczban nagy pompával fogadtatott és a ki a jelenségeket nem belső értékük szerint vizsgálja, annak azt kell hinnie, hogy a Vogesen túli köztársaság és a czári birodalom közt kész a szövetség s hogy a hármas-szövetség le van tromfolva az uj szövetség által. De a tüzetesebb szemlélő egy pillanatig sem fog habozni, e jelenségeket a képzelődés birodalmába utasitani. A franczia- orosz szövetség nem perfekt s azt megköttni nem lehet, sem holnap, sem valaha a közel jövöben. A világtörténelemnek megvannak a maga törvényei, melyek mathematikai pontosággal érvényesülnek s a melyek megváltoztathatlan hatalmának a nemzetek akája vannak vetve, mulékony tévelygéseikben bármint szegüjlenek is ellen. És így tévoj, hogy egy állam saját léte biztositékának áruba való bocsátása nélkül nem marachat ellenmondásban lételének logikai alapjával.

A franczia köztársaság nem egyedül csak Francziaország, hanem köztársaság is. Mint Francziaország, védelébe ejtetve a revanche után égő vágy által, érezhet vonzalmat Oroszországhoz, mely utóbbi szintén ellensége a német birodalomnak. De mint köztársaság nem gondolhat komolyan arra, hogy nemzeti aspirácziói számára az önkényileg kormányzott zsarnokállam közremüködését, sőt pártfogását hivja fel segitségre, mert egy orosz segitséggel kivivott győzelem Francziaországot a czári birodalom hatalma alá vinné, s hogy ez a viszony előbb-utóbb előidézné a monarchikus eszme visszaállitását, abban ki sem kétkedhetik, a ki ismeri az orosz autokráczia alapelveit, és ha a köztársaság a legkomolyabban iparkodnék is megkötni a szövetséget, iparkodásának határoztatlan mége kellene hiusulni az orosz czár ellenállásán.

Ugyanis III. Sándor, a hatalmas czár egy oly néppel, mint a franczia, mely a forradalomra minden perczben készen áll és mely épen forradalma által a népszabadságot megteremté és a trónt magának megháditotta, nem fog szövetségre lépni. Ezen szövetség által a nihilizmus nyerne legnagyobb tápot. De ha a czár a szövetségbe bemenne, ezt akkép kommentárolnák a muszkák, hogy egy oly állam, melyben nem egy hatalmas czár, hanem a buta nép uralkodik, egy oly állam tehát, melynek nincsen egy hatalmas czárja, méltó arra, hogy az autokrata legbensőbb barátságát élvezze; és a leigázott, rabszolga orosz nép azt mondhatná magában, hogy mégis csak kegyetlenség s büntetést érdemlő dolog az, hogy ő tőle megvonják a szabadságot, mely oly erőssé tesz egy nemzetet, melynek pedig uralkodója sincs, hogy még a legszigorubb autokrata is kénytelennek érzi magát, barátságáért esengni.

De mint köztársaság nem gondolhat korolyan arra, hogy nemzeti aspirácziói Oroszországban a francziákkal való szövetség — mint fenn emlitök — csakis a nihilizmus felvillanyozását idézné elő, mely nihilizmus azt tartja, hogy Oroszországnak szabadnak és boldognak kell lennie; ezen helyzetbe azonban csak akkor juthat, ha a jelenlegi trón igáját magáról lerázza. Oroszország azonban, sokkal körülézőbb, sokkal óvatosabb. Oroszország a legkevésbé sincs érdekelve a nyugat-európai kérdésben; vajjon Francziaország visszanyeri-e az 1871-ben elvesztett tartományokat, vagy sem, az Oroszországban teljesen közönbös. Az orosz politiknak csupán a keleti kérdésben van aktuális érdeke s ezen érdek szempontjából Francziaország teljességel nem jön számitásba, mert ama csatatérekre, melyeken a keleti kérdés elintézetteni fog, Francziaország semmi körülmények közt sem nyomulhat csapataival, mert Németország elállja az utját óriás testével.

Ügyeljen magára Francziaország, nehogy késön és a saját kárán tanulja meg, hogy nem jó mindenkivel egy tányérból enni. Emlékezzék csak vissza az 1878. évi orosz-török háborura és azon szerepre, melyet abban Románia játszott. Románia mára ismeri a muszka politikát, Francziaország még nem. Vigyázz!

Belföld.

A képviselőház: augusztus 1-én tartott ülésén a függetlenségi párt részéről Petrich Ferenczet, Kossa Dezső és Vályi Árpád, a kormánypárt részéről Dárday Sándor előadó vették részt. Az utóbbi beszédének különösen ama részével ért el nagy hatást, melyben Ausztria, Poroszország és Francziaország költségvetéseiből vett példákkal bizonyitotta, hogy az államositott közigazgatás nem mondható drágábbnak az önkormányzatinál. Beszédét a kormánypárt élénk helyeléssel kisérte.

Az interpelláczión során, melyek ma voltak elintézendők, először is Szilágyi Dezső válaszolt Szalay Károlynak egy ázsiai kolduló baráton elkövetett személyi jogsértés dolgában. A minister válasza megnyugtatta ugy az interpellálót, mint az egész házat, a mennyiben tudatá, hogy az illető mámoros állapotban fogott el egy kolduló barátot és azért fegyelmileg 100 frttal büntettetett.

Ezután következett Szapáry Gyula gróf válasza Kaas Ivor báró és Ugron Gábor interpellácziókra a magyar szinház, a német szinház és a teléglyolmodás tárgyában. A miniszterelnök azt válaszolta, hogy a kormány nem ellenzi a negyedik magyar szinház felépitését, de maga nem inicziálhat az ügyben; a német szinház épitésére vonatkozó engedélyt nem semmisitheti meg, mert ez nem áll jogában, lévén a főváros független hatóság; a felségfolymodás ügyében meg nem szakhatnák bele, mert ő magánembernek magándolgához semminé közte. Ez utobbi nézetet különben azzal védte, hogy öt ember eljárása nem lehet veszedelmes a magyarságra, mert szerinte a magyar közszellem nem süllyedt, hanem ellenkezőleg igen fejlődött s igen erős.

Baross Gábor is válaszolt Kaas Ivor interpellátziójára, melyet ez a kereskedelem megmagyarositása tárgyában intézett hozzá. A kereskedelmi minister azt válaszolta, hogy mint szelőtt, ugy ezentul is lesz gondja, hogy a kereskedelmi testületek magyar irányban fejlődjenek és jelezte, hogy ha üresedés estére eme testületek élére megerősitési jogával erebert lehetne állitania, bizonyára derék magyarok kerülnének a régiek helyére.

Baross válaszát örömmel vette tudomásul Kaas Ivor és az egész ház; a miniszterelnök válaszára névszerinti szavazást és ennek keddre való halasztását kérte az elnöktől.

Midőn az elnök ezt bejelentette a háznak, a jobboldalról a nevek felolvasását követték. „Nem szégyelljük az alázatosukat!" kiáltotta Kemény Pál. Erre Andrássy Tivadar gróf odament Meszlényhez s azt mondta: „A mi alázatosuk a negyedik magyar szinháza 12 szer fontosabb tesz!"

TÁRCZA.

Két Loreley.

A „Brassó" eredeti tárczája.

Irta: Bársony István

I.

Mr. H. Millarnak egyetlen passzója volt a vilagon: a ló.

Szép passzió; csak az a bibije, hogy a ki gavallérosan akarja üzni, annak legyen módja is hozzá.

Mr. Millarnak volt. A sterlingek nem is „fontban" hanem „mázsaczámra" nyomták Wertheimkasszáját, öt magát ismerie mindenki, a ki a társasághoz tartozott; az arany fiatalság boldog volt, ha vele jó labon lehetett; a kapaszodók is szivesen és vita nélkül neki engedték meguk lőzt az elosztásban, nemcsak a vezetőt szerepben, hanem a kopaszodóban is; az ó tárczája nyitva volt mindig minden czimbora számára; pisztolyai tőltvék, kardjai élesek, előre nem látható esetekre számitva; szóval gentleman az egész ember, a hogy egy jó és tiszta vérű angolhoz illik.

Hozzá még az is, hogy bolond szerencséje volt a játékban, a mivel együtt jár, hogy belebukott mindan szivigyébe. Az asszonyok nem szenvedhettek. Lehet hogy a tömpe orra tette, a mi olyan figurát formalt az arczából, melyt leginkább hasonlit egy mélázó buldoghoz; lehet azonban, hogy savószinü szemében, vagy vékonynak látszó ólos termetében volt a hiba. Pedig hogy tudott nézni azzal a két szemmel! Az asszonyokat mind az ajulás környékére, ha rájuk merezsetette csörgökgyöökhoz hasonló tekintetét. A mi pedig vékony termetét illette, az épen nagy tévedésbe ejtette az embert. Mert Mr. Millar nem hogy valami göthös ember lett volna, a kit hátgerinczsorradástól kellett féltení, de inkább bá mulatosan kitünt minden sportban. Még versenylovat is többnyire ő maga lovagolta s olyankor bizony nem annyira a lóba, mint a lovasba vetett bizodalom tette, hogy a totalizatőrnél az ó számát rakták meg legjobban.

Elég az hozzá, hogy megnyert életében néhány tucat versenyt; összelőtözött, megszurdalt, lekazabolt egy sereg puszi-pulit; elkölött egy pár milliót, a minek legalább a felét, az igaz, hogy visszaszerezte kártyán; de olyan asszonyra, a ki öt magát a pénzen kívüli komolyan vette volna: nem akadt, hiába járta be a kornevillei márkival készer a világot.

Képzelhetni, hogy mennyire bosszantotta ez a dorbó Mr. Millart.

Szerencsére volt valaki, a ki mind jóhöseb volt, annál jobban megvigasztalta.

Loreley, az arannyőrnyű telivér kancza.

Ezt nem is tekintette állatnak, hanem egy négylabu lelkes lénynek. Meg volt győződve róla, hogy ezen a lovon bebizodult a lélekvándorlás misztikus dogmája s hogy *Loreley*-ban az őskor bübájos asszonyai valamelyikének a szelleme lakik.

Hemek egy kancza is volt az. Fakósárga a szőre szine, mint belőlszőke a szőlőesőe; nagy okos szemei tudtak mosolygni és könyörgni; sörénye hosszu, aranysárga, selyemtapintatu, a melyet mikor Mr. Millar elragadtatással megcsókolt, ugy tetszett, hogy a felséges állat valóságos szerelemmel néz hátra kopasz fejére.

Hát még, ha egyszer a hátán ült! Az már nem is futás volt, hanem igazi repülés. A hányszor Loreley futott, az aranysárga sörény rendesen ott libegett kezdettől fogva az élen. Mr. Millar egy ostorcsapás nélkül ha ladt el a biroi pályo előtt, a többi nemes állat csakugy a nyelvét öltögetve kocogott be utánna.

Persze, hogy nem is adta volna a lovát semmiért. Az, hogy a nagy vagyonárt irigyelték, semmi. Vagyonért irigyelni lehetett még kivüle nagyon sok embert.

De Loreley-ja csak neki volt az egész világon. Es ez olyan büszkévé, olyan boldoggá tette a jó Mr. Millart.

II.

Barczikay Péternek is csak egyetlen passziója volt a vilagon. A szerelem.

Franczia ember ugy mondaná ezt, hogy: a barátnőm. A német ráfogná, hogy az ő kincse, az olasz az édességek legédesebjét ajándékaná bonne. A magyar ember nem kerülgeti a forró kását, hanem a mi a szivén, az a nyelvén: a kit szeret, ha nem feleségre, akkor szeretőjére.

Barczikay Péternek pedig nem volt felesége.

Addak volna neki szivesen. Nemes leányt, gróf kisasszonyt, ha akarta volna. Nincs olyan mágnás-korona, a melyiknek a fénye ne gyarapodnék egy olyan tehermentes nagyszerű birtok jövedelmével, a milyen az övé. Csakhogy miféleszma, ha kösö? Ha egyszer a mesek aranyszárnyu Katicza-bogara körülröpködte álmában, megbabonázta s mire felébredt, ott találta maga mellett a tündérbogarat egy aranyhajú asszony alakjában, a kinek a csókja emésztette, ölelése lelki nyomorékká tette? Ott is maradt nála az aranyos haju Katicza.

Hogy szüdták, hogy elitélték!

A jó barátai, a kiket az ördög majd elvitt a tiszteit irigységtől, egyre adták neki a tanácsot: „Látod Péter, nem naked vagy ez. Tönkre teszed a jó hiredet ezzel az élettel. A családok elhidegülnek tőled kikerülnek; szemérmes asszonyok elfut előled, tisztes séges leánynyal szóba se álhatsz . . ." Mig egyszer Péter nyakonesipte őket és kidobta egymásután valamennyit. Hanem az a tuczat párbaja, a mi erre következett, egy csepp sem vitte közelebb ahhoz, hogy most már tárt karokkal fogadja a szerémertes társadalom. Csak annál jobban rettegtek tőle a Tartuffe-ok.

Hát szóban?...

Bánja is azt, a ki szerelmes! Kivált a ki a szeretőjébe szerelmes.

Mert van abban valami megbolondító, az olyan szerelemben, a mit titkolni kell, vagy legalább illik: a mihez a világ nem adta beleegyezését, a mire pap nem adta áldását.

Az a csók, a mit a feleség ad, meggyógyit; az a csók, a mi a szerető ajkán terem, betegeg tesz. Az a szerelem, a mit a feleség iránt érzünk, egy csendes, sima tenger, melynek mélyében megfázzik a vizek csodás világa, a játszó halak, a tarka-barka korall-erdővel, a sziklára boruló tengeri moha bársonyával; az a szerelem, a mely a szeretőért kimoz, egy elborult, összegomolyodott végtelensége az ős vizeknek, a melyből minden pilanatban kiemelkedhetik a háborgó hullám, a melynek hiába keresi belső képét a vigaszta lásért esengő szem, a melybe soha sem tudnál, hogy mikor csap le egy láthatatlan felhő villáma.

Barczikay Péter szerelmes volt aranyhajú szeretőjébe és tüntetett ezzel a szerelemmel.

A hol ő volt, ott volt mellette az aranyoshaju Katicza is: a szinházban vagy a templomban.

A Tartuffe-ok majd kipukkadtak a mérgtől.

(Vége következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

Külföld

Belgrádi hírek szerint a török határon történt eseményekről a monteográi hivatalos lapban a következő tényálás kolportáltatik. A multi szombaton este, midőn a mi Ilanicza nevű őrösünk Skutari előtt horgonyt vetett, a nizamok őrházából négy lövés dördült el, melyek közül háromnak golyója hajónk orrába fúródott, hol egy matrúz öröségen volt, míg a többiek vacsoráltak. Ennek az esetnek természetes következése az volt, hogy kormányunk a fényes portánál megtette a kellő lépéseket. A porte be is ismerte a történteket és közölte velünk, hogy a tettesek katonakat étedta a kaszternai törvényszéknek. Kormányunk ezt a kijelentést azzal vette tudomásul, hogy a Skutari körüli tengerészen, melynek szabad hajózásá a berlini szerződés számunkra biztosította, addig hajóink nem fogunk, míg a fényes porta részéről elég biztosítékot nem kapunk. Az elmondott eset előtti napon a török határőrök agyonlőttek egyik Zatopenski nevű katonánkat, ki a török határon, Grudában élő rokonait akarta meglátogatni. Néhány nappal ezelőtt a maliassor megtámadtak egy golubovácai leányt az meghecsülésétől. Kormányunk a hátat azonnal elárulta, addig, míg a bűnösök kézre nem kerültek. A Grudában történt gyilkosság miatt Konstantinápolyban szigoru vizsgálatot indítottak.

Állítólag hivatalosan közlötte alapján julius 30-ikí kelette a londoni „Times" Pétervárról ory értelmű levelet kapott hogy Mohrenheim báró orosz nagykövet az Elysée palotában tanácskozást folytatott Franciaországgal közöndő szóvetág alapja tárgyában (Gervais tengernagy Kronstadtba vitte a föltételekre vonatkozó tervezetet, hogy ez megfontolta s kidolgozás végett a kilügyi, hadügyi és tengerészeti miniszterek elé terjesztessék. Minthogy a tárgyalásokat befejezik, az illető okiratot ala fogják irni a miniszterek, de Sándor czár nem. Ez okirat meg fogja tartani preliminális jellegét a „psychologiát" momentumig. Mint a „Times" jelenti, Gervais tengernagy a reggeli órákban bizalmas értekezést folytatott Giers, Wannowski és Cáesacsev miniszterekkel. A diplomáczai föltételeket, a melyek mellett az illető miniszterek egyuttal a szárazon és vizen való kooperáczió biztosität, a miniszterek irták alá.

Szeben vármegye főispánjának beigtatása.

Sok huza-vona és találgatás után elvégre, mult hó 30-án megtörtént, némelyek elmaradását tehát hiába rebesgették.

Az ünnepély, a vármegye megtelt disztermében folyt le, hol a kinevezett Thalmann főispán, egy megyei küldöttség élén jelent meg, szokásos nemzeti diszöltöny helyett, még itten is és e helyen szokatlan frakkban; talán épen azért is volt mérsékelt a lelkesültség nyilvánítása.

A szokásos eskü elmondása után következett a felolvasott főispáni programm, melynek kellemesen lepett meg, ugy tartalma, mint magyarul történt tartása által, félvén, hogy a disznagyar öltönyt kiszerité frakkot, szintén az államnyelvet mellőző német nyelv követendi, mely félelemtől kellemesen megmentett a főispán hazafiassága, mérjét fogadja hálánkat.

A programm vilagos, határozott és helyes; jelesen: fogadja a törvény megtartását és megtartatását, valamint az ügyes alkotásra szükséges bármónia megteremtését; mindezt a közgyűlés helyeslésnel vette tudomásul.

Ezután következett, a mire itten legnagyobb sulyt szokott fektetettni, jelesen az erős nemzetiségi pártok vezérzsonakinak kijelentései, melyek mintegy a jövőt sejdittető jelatokul szokták fogadatni, megelőző megállapodás és szinvallással, a magyarságnak rend szerinti kicsinylő mellőzésével, mi ez alkalommal is nagyon nyilvánvaló volt, mi dón a szász és roman vezérzónokok szinpadias tempóban gyorsan végezték.

Ezek a régi fegyvertársak ma kijelentéseikben épen egyenes ellentétre jutottak; mert mig a szász Bruckner a kinevezéssel magyarázatban teljesen megelégedettnek nyilváníttatta magát és a kormány ez intézkedését hálás közönettel fogadja, addig a roman Brote szintelen és egyhangu megszólalásában az örök szenvedés és sanyarusag siró erdei dalát dudálta, minden igaz érzés és igy hangsuly nélkül.

Ekkor következett váratlanul és épen ezért szerencsésen, minek helye vala, s mire felette szükség is volt, tudniillik az itten mindig nemléteznek feltüntetni törekedett magyarságnak megszólalása, hivatott szónoka Zágoni Gábor által, ki szokott szónoki hévvel igaz érzelmének megfelelő és disztingvált nyilvánításával, az egész gyűlést a legkellemetesebben lepte meg és miként az arczok és tekintetek kivitulása, különösen a főispán megszólaláshoz örömérzet, melyet később kegyesen nyilvánitott is ezt jelezték, hogy ezzel az ünnepélyesség az elérhető kellemesen el is érte, mint az éljen, Hoch, Setreásze, felkiáltások hálásan tiszteltek meg.

Ezen épen a magyarorszagunk diszére szolgáló beszédet sikerültvén hiteles szövegben megszerezni, közlésre csatolom, mit nagyon jó lett volna Brukne és Brote kijelentéseikkel együtt nem tőredék, hanem egészben a helyi mémet lapokban is közöln, mert eltekintve az egyszerű kötelességtől, ezzel épen magukat tiszteltek volna meg az olvasóik is várták; mely ekkép szól:

Méltyen tisztelt közgyűlés!

Hódolandó azon nemes kötelességnek, — melynek ily alkalommal eleget teszünk, minden alkotmányos honpolgár kellemes k telmének tudja és tartja; — szabadjon a tisztelt közgyűlés szives figyelmét pár futó percre tisztelettel kérnem.

A jelenhez hasonló ünnepélyesség ritkán szo kott a megyék életében előfordulni, — s ő e ritkaság emeli méltóságát, de egyszersmind tanussga a közöleti megelegedésnek.

Ezzel szemben megyékben eddig mit láttunk?

Rövid nyolcz év gyors lefutása alatt, a negyedik főispáni valtozás, — de még több férfre értést, — médő küzdelmet, csak nem a harczig sivar mutat; melynek indokait fürkeszni, a jelen pillanat kényes helyzetén tüljs — 's mely hasznon helyett inkább az ünnepélyesség hármóniaját károsan zavarhatná, — mi pedig nem élteő elemem.

Tovább, — kérdésbe teszem azt, — hogy jelenben hol és hogyan ülünk?

Foletelül azt hiszem, hogy helyesen képtelezek, ha azt mondom, — hogy egy szebb-jövő reményének kapujában, melynek éppen meg nyitásara lett a jelenleg ünnepelt kinevezés, bólcs kötöttelőtt és jóakaró intelemmel legtelsőbb helyen megadva.

Vegye és fogadja méltóságad e kulcsot, — nyissa meg a kaput; mi hiven követni fogjuk, ha mikent programjában fogadni méltoztatott, az igaz törvényesség leend vezér és vilagitó csillag.

E kinevezéshez — a commentározáse mai cultussban sok foltevés, magyarázat fűződött, — magam részéről azonban nem találom ezt követendőnek; — hanem a kinevezést egyszerű tényének, miként az áll, ugy fogom fel és keresem értelmét.

Ily helyes objectivitásban örömmel láttam — a szák és munka képesség, — meg bizhato becsülteesegy és közöhjunk hódítő győzelmet, — a hazai diltantizmusnak, a mindenkinek szolgálatába való állására és bármily eszközöt használására kisz stréberség és az igazi érdemet kitrbó protectio felett, — mire épen kilinjen helyettesítésben, ez az egész hazát meginditó fontos reformbeli átalakulások közepette, kétszeres szükségünk vala; — mivel is van szerencsém a nemes gyűlesben győzteseit, a főispán ur méltóságát üszinte szerencse kivánatom nyilvánítása mellett üdvözölni — 's midőn ezt kszséggel teszem, engedje meg, hogy azon tanácsló kérésemnek adjé kifejezést, — hogy azje de éjy oly utbaz hivatalvelje meg fiatcinak hires énekében a politicusokra vonatkozólag adott tanácsát, — és vigyázzon hogy az akolba Ulissesek be ne hatojanak, — hanem méltóztassék a hiett érkezni, hogy helybe tosági élettónk e hajléka az igaz törvényesség szentélye legyen, — hol mindnyájan vallás és nemzeti külömbség nélkül feltalálandjuk közöleti boldogulásunk üdvét, a hol méltóságod, mindnyájunk javára szolgálatod hazafias tettei nyilvánitásaval, meg tarthatja és biztosithatja a jelenleg ily ünnepélyesen előlegezett közszeretetet, — minek örömtelges remnye és hite feletkeznem mondjunk igaz éljent méltóságára, ugyszintén nemes törvény hatóságunkra.

Román lapszemle.

A roman értelmiségjvolya. Ezen czím alatt közöit közlebb valami torzfö „Egy roman" aláírassal bizonyos bólcs tanácsokat az Aradi Telolcsy" kormánylapban. Azt irja, hogy a magyar politikus nemzet levén, jobban tudja érdekeit védelmezni, mint a románok. Szükséges lenne egyetértení a magyarokkal, s meg kellene változtatnunk magatartásunkat velük szemben, a meddig nem kerül a dolog kenyértörésre, mert akkor késő lenné és ezt a roman értelmiség fogja megfiztetni. Ne amitsuk magunkat — igy folytatja — itt az ideje, hogy a becsületes megélhetés módja felett gondolkozzunk, hogy egymás mellett békésen megférjünk. Mit is kivánnak tőlünk a magyarok? Hogy ismerjük el a magyar nyelvet, mint az állam nyelvét. Vessenek számot a magyar honi románok, ha akarják e ezt avagy nem.

A brassói „Gazeta" erre igy válaszol: „A ki e szórnyetegségeket közölte, nem lehet román (talán), hanem magyar-oláh meg pedig a legrágalmazóbb nemű. Sajnáljuk; ha igy van. Azonban bár hogyani s legyen, meg kell neki mondnunk, hogy legalább is egy századdal később született mint kellett volna és pedig torzfejjel."

Szép bók ez a szász értelmiségnek is. Ime a „Gazeta" szerint ezek is szász ével előbb születtek, még pedig lapult fejjel, mert mint tudjuk, ők elismertek, elfogadták azt a mit az aradi román most csak után mondott. Nem kolünk az aradi roman véleménére, de annyit itt még is megkoczkáztatunk, miszerint magyon is tisztában vagyunk mi a felől, hogy nem a gazdaszolva dónáló s aradi roman testvér, midőn azt a békés hangu jó akarattal czikket megirta, a kit gunyosan torzfejinek nevez, de a ki bizonyosan tudja, hogy vannak a nácziо tollas fiai közöt, kiknek soha sem nő be fejük lágya, kik ábránd képek után nyargalnak, melyek annál messzébb tünnek, minél közelebb képzelik azokat. Részünkről nővözöjük azt az aradi románt és hajtjuk, hogy felszólalása ne hangozzék el a pusztában.

Az aradi magyar-roman czikkért adott gazetás válasznál még különb az a megjegyzés, a mit a budapesti német szinhás ügyében vetettünk. Elbeszéli ugyan a történteket, de ugy, hogy saljnáni kell az „vasárnapi olvasót, a kiknek alig lehet fogalmuk arról, hogy tulajdonképen miért szólalt fel oly erélyesen a magyar sajtó párt különbség nélkül. Azután igy végezi vezérczikkét: „Bizonyos vak szenvedélyjel tárgyalja azt az ügyet is a magyarosito sajtó, nincs semmi önmérsékeltik a más nemzetekkel való érintkezésben és ez csak is jó előjel nem lehet.

Kevélységekben az egész világot kihirják. Egyszer elkeseritik a románokat, máskor a horvátokat és ma a németeket. Hát nem látják, hogy mindenütt elveszitik a rokonszvét s hogy oly kis nemzet a magyar, a mely csak is a többi összes nemzetek jogatnak legösszitébb tisztelete által tarthatja fenn magát." Azt mondanunk sem kell, hogy e szinbázigy alkalmából a „Gazeta" egyszerre 100 ezer németet fedezett fel Budapesten — in Budepesta. — Eddig nem látott ott sem magyart, sem németet, csak is szidót, most egyszerre megváltozott s talált 100 ezer németet, a melynek dukál egy német szinház. Hát hagyjuk meg ót a saját izlésében s gratuláljunk neki, hogy végre, valahára le merte irni ezt a szót: „Budapesta."

Majd csak eljö az idő, midőn az unió is kegyeskedni elismerni a Ungaria és Transilvania helyett csak Ungariát fogjirni. A mi a mi kevélységünket illeti, melyjjel elkeseritjük a románokat, horvátokat és németeket, erre csak is az a szerény megjegyzésünk van, hogy nincs nap és nincs a „Gazetának olyan száma, melyben ne tiszteletlenkednék a magyar sajtóval, a magyar nemzettel s ha mi a csehek durvaságával birnánk, sok rossz napja lenne nálunk a „Gazetának", mint van Prágában a németeknek.

Senkinek sincs több oka tiszteleni a magyar türelmet, mint épen a „Gazetának", a ki szinetlen használja ellenünk a legsértőbb jelzőket. Jó lesz ezt megfontolni, a meddig nem lesz késő.

Az ingamfarea, brutalitatea, sovenismulu magiaru, Patima orba és több ezekhez hasonlókról hiszi-e a „Gazeta" hogy jó vért szüljenek? Tudja igen jól a „Gazeta" a korsoról azt a bizonyos példabeszédet. Ha tudja, szivelje is meg. Ha nem értettünk, legalább olvasói iránt való tiszteletből válogassa meg szavait. Nem szépes tulon-tul feszitni a hurt. Épen a „Gazeta" ezen számában (161.) olvasom ezt a czigány példabeszédet: „In fericire omulu e prostu."

Cz.

Levél.

A Kis-Küttllő pártjáról, aug. elején.

Csak akkor jöttem rá, hogy ő is számitok a társadalom palotás házában legalább akkorát, mint egy faszeg, mikor onnan szépségesen kitettték a szürömet ide a kis Kis-Küttllő partjára. Mihelyt a muszák templomnak kapuja bezárult a hátam mögött, alig gyöztem felelni a sok lakus ismerős kérdéseire: hol töltöd a nyarat; melyik fürdőre megy; teszesz-e nagy kirutat a vakáczióban igaz-e, hogy Fluméba megy látogatóba . . . ? stb. stb. Bezzeg a tiz hónapos diligenczióban azt kérdezték, hogy miut szolgál az egészségem.

Hja, az a két hónapi szünidő szemat szz az emberéknek, felkelti az irigységet bennök!

Bizony ha jól meggondoljuk, van is abban valami irigylésre méltó; kivált ha a nyugdij törvény melle illik azt a hatras szentheverdel-napot, mindjárt kiválglik, hogy mégis csak szerencsés borokban születtek Magyarország tanitói.

Mikor a fővárosi lapokból azt olvastam, hogy gróf Csáky miniszter a nyugdij-törvény revizióját a t. ház asztalára letette, mentem czerczát fogtam, hogy egy kis számitást tegyek, mert mi tűrés-tagadás, szörnyen bánott az a mathusselemida, az a negyven év. De hála mathematikai tárlatszugonnak, tökéletesen kibékültem a sorssal, sőt abban is vigasztalást nyertem, hogy oda fenn szörnyen lecsaltak magukat.

Tessék csak alaposan utána számitani!

Negyven év aequal 480 hónappal, ebből ösük le azt a 80 hónapot, mit nagy szünidő czimén biztosit számunkra a törvény, marad 400 hónap; ebből ismét vonjuk le azokat a kisebb szüneteket, minők, teszem a sztoros ünnepek, vásár, ügyszünidő szünapok, mulisszok, veres betüs napok stb., stb marad a legszigorubb számitás mellett is kerek 384 hónap, mi épen 32 évet tesz ki. Ha már most feltesszük, mint illik lenni kell tanitó, hogy 40 évalatt 2 évet kisebb-nagyobb időközökben elkornyadozunk, elkatzenjammeresedünk, épen arra az eredményre jutottunk, mire mi ábrázoltuk 30 évi szolgálat időre.

Nemde irigylésre méltó állapot ez! Hiába, a kétszer kettő mennyben is, pokolban is négy. Csak a vall. és közokt. miniszteriumban más a sokszorzó tabla: ott 40 év voltaképen 30 év.

Most nézzük a dolgot más szemszögben is: nőssenet, hogy ne igen irigylejük szünidőt azt a két havi szünidőt, mert bizony még rájön a magas miniszterium, hogy hiba van a kréta körül s az 40 évi szolgálati idő helyett 50 évet hoz javaslatba a t. ház előtt s igy csak ugyan 40 évet kell szolgálnunk.

Ámde még ebben az esetben is kevesebb idejig kapáljuk az Ur szőlőjét, mint az abszolut rom. kath. lelkészek. ft. Barra Péter, kit most a napokban szöltött el a halál az örökös penzióba, A jó öreg kerek 60 évet élt; gyémánt misét pár évvel ezelőtt tartotta meg. Negyvenhat évig szolgált egy helyben a szerény javadalmazásban. Abszolutalma illend rajongásig csüngtek a kedélyes, áldott szivü öregen, kiről azt állitják, hogy a kötelesség teljesitésben riftkitotta párját. Temetése a mily egyszerű, a mily szerénytető volt, a igazi isteni szolgálatot, főtisztelendő Agoston Lajos főesperes és Máthé János radnóthi lelkész végezték; ez utóbbi megnyerő előadásaul, kölnyeszép megindulva hirdetvén, méltatta az elhunyt öreg lelkész érdemeit, hogyan volt igazi kegyelettel áldottak körül egyszerű lakóit, de a vidék intellingenciája is eljött leróni a kegyelet adóját: ott volt br. Apor Antal, az abszolut rom. kath. egyházi Főpátcsonsa, kit pompás koszorut helyezett a megboldogult ravatalára, továbbá ott láttak br. Rothenthal birtokost, Hilibi Gál Domokos alispánt, Pritsch szolgabirót stb.

Mikor a mieink 1849-ben Puchner szemben a v.-gálfalvi skon kivirtak a győzelmet, az öreg Bem Abosfalván, Barra Péternél volt szállason, hova a csata folyamán érkezett meg a hírt. Mar teljesen beszedelodett, s a csata még mindig tartott. Bem a plébánia ablakából kikönyökölve, hallgatta az ágyuk moraját: egyszer, sok hallgatás után felkiáltott egészen kiderult arczczal: „Nincs baj, egy negyed óra multva Puchner futni fog, a győzelem a mieink lesz;" s azután nyugodtan lefeküdt. Kevés idő multva a győzelem hirét hozták meg a fővárőnek.

Ez már a győzelem harczok vezére s a szelid béke hirdetője is egy közös szállason vannak s háborítanul nyugosszák az örök békét. Áldott legyen emlékük.

. . . . . .

Kereskedelmi és iparkamarák.

— A kamara 1890. évi jelentéséből. —

(Folytatás.)

Kereskedelem-politikai tekintetben, kihasználván még hazánk legdélkeletibb kamarakerületének kivitéli kispárara nézve is jelentőségteljes fordulat utjét egyengeti az osztrák-magyar monarchia és Németország között 1890 december havában megindult tárgyalas, mely kereskedelmi szerződés létesitését czélozza. Magunknak is óhajtanunk kell, hogy kereskedelem-politikai viszonyaink

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Németországgal barátságosabbra forduljanak, minthogy az erdélyi részeken az ösermelők széles rétegeit nagyon közvetlenül érdekli, ha vajjon a gazdasági termékek, állatok, bor és fa jelentékenyebb bevitele Németországba lehetségessé válik e, vagy sem; — teljességgel nem tekintve ennek, Romániával fennálló kereskedelem-politikai állapotunkra való előreláthatóu, fentjelzett visszahatását.

A gazdasági termékek kivitele a megelőző évadhoz képest kevésbbé mondható élénknek, habár nem volt jelentéktelen. A fa kivitele ugyanazon tág határok közt mozgott, mint tavaly. Különös ölénkség mutatkozott azonban bor dolgában, minthogy ezuttal a magyar oszták és külföldi borkereskedők kereslete egészen rendkívüli módon folyt be az ízlet alakulátára.

A malmok kedvezőbb keresleti viszonyok következtében. ismét kissé szabadaban lélegzettek. A szesz-ízlet ez évi utolsó hónapjaiban hosszu inség utáu, némi javulást mutat.

A detailkereskedés a keresleti viszonyok arányiugos javulása s az azzal járó általános fokozott fogyasztó képesség következtében kerülett k jelentékeny részében élénkebbre fordult, habár a helyzet — csekély kivétellel — általánosságban még mindig nem mondható kielégítőnek. E tekintetben kétségkívül kedvező hatással lesz a vandorkereskedés gyakorlásának szabályozása, belőcríve a hazaiasis, mint a hogy azt magas helyen, a megtelepedett kereskedő és iparos érdekeinek teljes megóvása mellett tervezik.

Gondolatokba ejt ez évben a csődök nagy száma, mely Nagy-Szebenben nyilvánul (9) s főleg a termény- és a rőfösáruskereskedők sorait sujtotta; míg kamarakerületünk egyéb részeiben a nyitott csődök nem haladták meg a szokásos átlagot.

A bankützet folyton gyarapodó fejlődést tanusit; a nagyobb intézetek nagyobbrészt az ízlet fokozódását tüntetik fel s mérlegeiket — a mennyiben eddig nyilvánosságra jutottak — többnyire nagyon tisztességes tiszta nyereséggel zárják le.

Az osztrák magyar banknak a kamara kerületében fennálló két fióktitézete 1890 végén a valtótárcza oly magas alléssát tünteti elő, mint már rég nem s jelelkönyem tetemesebb tiszta nyereséget ért el, mint a megelőző években. A bank-kamatláb átlagban 4%, melynek magassága kétségtelen bizonyitéka, hogy a vezérlő bank iránt támasztott igények igen nagymérvűek voltak.

Meg kell e helyt emlékeznünk a keres kedelemügyi miniszter ur ő nagyméltóságának egyik, a kamara régi kerületéhez tartozó székely vármegyéket illető nagyjelentőségű intézkedéséről, mely 1890-ben a sáker kecsegtető kilátásával vette kezdetét. Egyrészt ugyanis arról van szó, hogy az e megyékben fennálló házi ipar, mely részben szövészettel, részben kőlönböző facsikkek, fonott árúk stb. készítésével foglalkozik, megtelelő szervezetet kapjon; másrészt pedig czélszerű intézkedések által a mezei munka idején seregesen Romániába vonuló székelyek vándorlási hajlamait más irányba terelni, hogy e bucsos munkaerő idősza legyen értékesíthető. Ez utóbbi tekintetben a magas földmivelésügyi miniszterium is karóltve járt el, a mennyiben intézkedett, hogy a kincstari erdőségek kihasználásnál (Ungh, Borsod és Bihar megyében) székely munkások alkalmaztassanak. Törvénybe tárgyát képezi ezen kivül, hogy a székely megyében iparvállalatok létesüljenek s ilykép a munkás lakossag itthon találjon foglalkozásra és keresetre. A házi ipar szervezésének terve immár határoztt alakott öltött, a mennyiben készítményei számára Brassóban és Maros Vásárhelyt kereskedelmi képviselet szerveztetett, melyet a miniszterium megfelelő anyagi javadalmazásban is részesit. Közgazdasági fejlődésünk minden barátja a legnagyobb rokonszenvel fogja e törekvéseket üdvözöni; ám kivánatos, hogy szok. kiknek érdekében mindez foganatosittatik, megfelelő közreműködést tanusitsanak.

(Folytatása következik.)

Vasuti tisztképző tanfolyam.

A Budapesten fennálló vasuti tisztképző tanfolyamon, melynek czélja és feladata azon egyének elméleti kiképzése, kik a vasuti vállalatoknál a forgalmi, kereskedelmi és távirdai szolgálatban mint hivatalnokok alkalmazást kivánnak nyerni, kereskedelemügyi m. kir. miniszter ő nagyméltóságának intézkedése alapján f. évi szeptember 1-én az ötödik tanév veszi kezdetét.

E tanfolyamon kötelező tanitárgyak fognak előadatni.

Az előadások hetenként összesen 30 órára terjednek s d. u. 3-tól esti 8 óráig tartatnak.

Tanfolyami hallgatókul oly egyének vétetnek fel, kik eredeti vagy közjegyzőileg hitelesitett másolati okmányokkal igazolják, hogy: 1. megfelelő elméleti előképzettséggel birnak.

2. 18-ik életévüket már betöltötték vagy az 1892. évi január hó végéig betölteni fogják, 3. magyar állampolgárok,

4. a hivatalos magyar nyelvet szóban és irásban tökéletesen birják,

5. feddhetlen előélettűek, mi a tanulmányoknak netán már korábban történt befejezte óta eltelt időre nézve hatóságilag megerősitett foglalkozási és erkölcsi bizonyitványokkal igazolandó,

6. a vasuti szolgálatra testileg is alkalmasok, minek bizonyitására a vasuti vállalatok orvosai és a közhatósági orvosok hivatvák.

A mi az elméleti előképzettséget illeti, hallgatókul azok vétetnek fel, kik valamely fögymnáziumot vagy fóreáltanodát vagy azokkal egyenlő rangban álló kereskedelmi vagy katonai tanintézetet sikerrel végeztek s az előirt érettségi vagy záróvizsgát megelelő erednményel letették, valamint azok, kik a cs. és kir. hadsereg vagy a m. kir. honvédség tényleges állományában szolgáltak s a tiszti vizsgát sikerrel letették.

Az összes hazai fögymnáziumokon s főreáltanodákon kivül ide értendők: a budapesti, fiumei. kolozsvári, székesfehérvári, debreczeni, aradi, pozsonyi és soproni kereskedelmi akadémiák, az ujvidéki, brassói II. VI. és IX. kerületi községi, a brassói, turócz-szent-mártoni- és fogarasi állami, a zala-egerszegi és pancsovai államilag segélyzett községi, s szegedi községi és a miskolczi társulati közép-kereskedelmi iskolák, a Wiesner-féle temesvári, a Köser-féle budapesti és a Porges-féle pécsi középkereskedelmi iskola, az alsó-kubini állami polgári iskolával kapcsolatos középkereskedelmi iskola, Zombor sz. kir. város középkereskedelmi iskolája, a nagyváradi (nyilvánossági joggal felruházott) középkereskedelmi iskola; a keszthelyi, kassai, debreczeni és kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézetek; a budapesti I. ker. állami polgári iskolai tantitókepezde (az ugyanott ezen intézettel kapcsolatos elemi iskolai tanitókepezdét ide nem értve), a budapesti iparmüvészeti iskola; a budapesti állami középipariskola; a brassói állami közép-ipariskola és a kassai állami képezeti közép-ipariskola; a fennálló katonai tanintézetek közül pedig az 1889. évi XXXIV. t. cz. alapján a m. kir. honvédségi Ludovika Akademiában felállított tényleges állománybeli tisztképző tanfolyam, a cs. és kir. katonai akademiák és főreáliskolák, a cs. és kir. gyalogsági, lovassági és tüzérségi, hadmérnöki és utász-hadapródiskolák s végre a korábban felállott régi rendszerű általános tisztképző tanfolyam, a cs. és kir. katonai akadémiák (bécsujhelyi katonai akadémia, a régi szervezet szerint, tüzérakadémia, és hadmérnöki akadémia, katonai kollégium, katonai technikai iskolák, hadapród intézetek, tüzérhadmérnöki utász iskola század, hadapród század és utászkar-iskola.

Onként értetik, hogy az ismént körülirt készültségnél magasabbat kitumulni képes (felsőbb tanintézeteket látogatott) egyének szintén felvétetnek; de a kik huzamosb időn (tobb éven) át tanulmányokkal már egyáltalán nem foglalkoznak, felvételre nem számíthatnak.

A tanév szeptember hó 1-én kezdődik és egy huzamban 10 hónapon át tart.

A tanév befejeztével távozási bizonyitványban részesitett hallgatók a brassi vasutak hoz osztatnak be és három hónapig tartó gyakorlati próbaszolgálat után a minden év October hó 10-ig és December 23-ig terjedő időszakban megejtendő képesitő vizsgára bocsátatnak a a vizsgálat sikeres megállása esetben a vasuti szolgálatra képesitő bizonyitányt nyernek.

A képesitő bizonyitányok a magy. korona területén létező összes vasuti vállalatok által jogérvényeseknek tekintetnek és pedig oly hatályival hogy a forgalmi, kereskedelmi és távirda szolgálatnál hivatalnokokká csakis azok neveztetik ki, kik a tanfolyaman a képesitő vizsgát sikerrel letették.

Megjegyeztetik, hogy az eddigi négy évi tanfolyamon képesitett összes hallgatók tulnyomóan mint hivatalnokok, csekélyebb részben mint hivatalnok-gyakornokok már is alkalmazva vannak a hazai vasutaknál.

Beiktatási díj fejében mindenki 10 frtot tartozik fizetni; ezen kivül 60 frt tandij fizetendő.

Azok, kik szegénységük alapján a tandij fizetése alól magukat felmentoni kivánják, ez irant beiktatásuk alkalmával a folyó évben kiálitott hiteles adatokra támaszkodó szegénységi bizonyitványnyal felszerelt külön kérvényuel folyamodhatnak.

A tanfolyam saját épületében czélszerűen és kényelmesen van elhelyezve, külön szakkönyvtár és muzeum felett rendelkezik és külön intézeti orvos működik.

További felvilágositást a postadij bekül dése mellett alólirott igazgatóság készséggel megad.

Felhivatnak mindazok, kik e tanfolyamba az 1891/2 tanévre felvételüket óhajtják, hogy kellőleg felszerelt folyamodványukat a „Vasuti tisztképző tanfolyam Igazgatóságnál (Budapest VIII. József-utcza 3. szám) legkésőbb 1. évi augusztus hó 20-ig nyujtsák be.

Budapest, 1891. julius hó 14-ján.

A vasuti tisztképző tanfolyam igazgatósága.

KÜLÖNFÉLÉK.

Személyi hír. Maurer Viktor, cs. és kir. kamarás fősipán ur ő méltósága a reggeli vonattal városunkba érkezett.

Óvódának. Havi kimutatás a brassói „Emke" óvódákról julius haváról. A belvárosi óvódába feladatott 86 gyermek. Rendesen járt 54, időszakonként 12. A bolonyai óvódába 53, ebből rendesen járt 51, időszakonként 2. A két óvódába feladatott összesen 119. Rendesen járt 105, időszakonként 14. A folyó évi záróvizgálat a bolonyai óvódában augusztus hó 22-én szombaton, a belvárosban augusztus 23-án vasárnap d. u. 9—11-ig fogunk megtartatni, melyre a szülőket az óvóda-felügyelő bizottság nevében tiszteltetel meghivja Kovács Ferencz óvoda-felügyelő bizottsági elnök.

Jótekonyczélu előadás. Vettük az alábbi sorokat, melyeket csak örömmel teszünk közzé, hanem kedves kötelességünknek tartjuk a n. érdemű közönség b. figyelmét a kérdéses előadásra, mely szép szinben tünteti fel tanuló ifjuságunk kitünő szellemét és vallásos érzületét, felhivni. A helybeli rom. kath. plebánia-templom ujra festési tetemes költségeinek fedezéséhez — Roseukranz Mari aka. Honigberger Helén. Honigberger Róza és tobb mükedvelő kisasszony és Jaschik Gyula karnagy ur szives közreműködése mellett — tanuló ifjuságunk is hozzá járulni akarván, f. évi augusztus hó 8-án — szombaton — a „Nr. 1. Central" vendéglő nagy termében jótékonyczélu előadást rendez melynek összes tiszta jövedelme a fent emlitett czélra ajánl tatott fel. Ezen, a mily nemes czélu, de oly élvezetnek igérkező estélyre — a közreműködők és a szent ügy nevében — a n. érd. közönséget tiszteltetel meghivja Biró Sándor, müvezető Helyárak: I. hely 80 kr. II. hely 60 kr. Allóhely és Kezet Ad Kr. Deákjegy 52 kr. Felülfizetések köszönetel hirlapilag nyugtatnak. Jegyek előre válthatók: jobb oldalra László M. & L., baloldalra Simay testvérek urak ületelőben. Este a pénztárnál. Kezdete esto pont 7½ órakor.

Megszüközött bankhivatalnok Városunkban általánosan beszélik, hogy az erdélyi bank egyik hivatalnoka gyanus körülmények között, megszüközött ismeretlen helyre. Tény, hogy az illető hivatalnok itt tetemes adósságnal bir, és hogy nejével és gyermekeivel, — a nélkül, hogy legközelebb rnkonaitól bucsut vett volna, elutazott. Utánjárásunk következtében sikerült megtudni, hogy az illető hivatalnok egyik gyermekével Budapestre utazott, hová neje többi gyermekével követte. Illetőleg helyről nyert értesités alapján pedig közöltheljük, hogy az első erdélyi bank megejtett fontos vizsgálat mi sikkasztást sem deritett ki, a mi a mai sikkasztásos világban csak arra mutat, hogy nevezett banknál annak igazgatója, a legkiválóbb ismeretesebb és legpontosabb controller gyakorolja.

Házi ezredünk 150 éves fennállásának megünnepélésére vonatkozólag vettük a következő mitsort. a cs. és kir. 2-ik ezred. I. Sándor orosz czár gyalog ezred 150 éves fennállásának f. évi augusztus 13-án tartandó emlékünnepélyére. I. Az előestén: a fekete laktanya és a fellegvár kiviláglitása; 8 órakor takarodó zenével. II. Az ünnepély napján. Reggel 5 órakor: ébresztő zenével. Reggel 8 órakor: az első sétány előtti tézem tábori mise. Erre következik: Ünnepi beszéd az ezredhez intézve, az ezredparancsnok által. Kedvezőtlen időjárás esetében: Ünnepélyes istentisztelet a rom. kath. templomban, és arra következik az ezredparancsnoknak az ezredhez intézett ünnepi beszéde a feketelaktanya udvarán. Délben 12 órakor: a legénység megvendégeltetése a fekete és az ó-brassói laktanyaban, mely alkalommal mind két helyen az ezredzene egy-egy osztályra oszolva 1 óráig játszik. Délutáni 2 órakor; A tisztlak és vendégeinek diszebédje a „Central Nro. 1." szálda termében. Délután 5 órakor: A legénység kirándulása a Honterus-rétre; oltt lesznek katonai játékok és a legénység megvendégeltetése. Tüzjáték. A tábori misénél, egy mint a Honterus-réten tartandó ünnepélynél a tisztel lakossag szivesen láttatik.

Néphank. Mint halljuk — az „Oroszlán" czimü vendéglőben többnyire helybeli tisztviselők a napokban gyülést tartottak egy alapitandó néphank dolgában. A gyülesen Ludwigh postatiszt elnökül és Alexi Theochár 4000 frtnal számdékoik résztvevőnyeül beállani. A néphank 7% -ra fogna kölcsönt adni. Erre egető szükség van?!

Rendőri hirek (Bostány.) Ma éjjel Zilloff Kemphon posta- és távirda hivatalnok Philippopelből azon ürügy alatt, hogy már előre szobát rendelt volna magának, a „Korona" szálloda hatolt be, felpofozta a pincért, ki szobát nyitni vonakodott, lármázott és kiabált mindaddig, mig az egész szálloda felébresztette, sőt egy szoba ajtóját feltörte és az alban már jelen volt utast is inzultálta. Ezen egyén, ki a philippopeli posta- és távirda hivatal főnökének adta ki magát, de a városépitésügyszigal mint postagrakornok derült ki, szigorusan megbüntetve lett. — Szerencsétlenség. Ma éjjel Hajju Lajos lőczlavi napszámos mámoros állapotban a szénaistálóról le akarván szállani, a létrafol lesett és nyakát törte. — (Találtatott) tegnap a Lőpiaczon egy bőrtárcza kis pénzösszeggel, mely a viskopáthjánsagnál átvehető.

A közönség köréből.

Brassó, 1891. aug. 1.)

Tisztelt szerkesztő ur!

Kérem, szivesked jék becses lapjában egy kevés vizet kérni a városi tanácstól, mivel már második napja, hogy Bolonyában a Vasuti-utczában mindenik kut felmondotta a szolgálatot, tálán azok is fürdőre mentek a kutfelügyelőkkel együtt. Ily roppant hőségben ha az ember fózni nem tud, az még jó, de hogy inni se tudjon friss vizet, az már kiálíhatatlan. — Szegény bolonyaiak, mint valami bolondok szaladnak jobbra-balra vizért s ha egy-két óra alatt a csélcd egy kancsóval hoz, az ember még meg lehet elégedve a gyors hozatallal. Ezen segiteni kell, mert a mindenfélő összezedett rossz viz elvezetéből ha egy betegség áll elő, — vajjon segiteni fog-e rajta a városi elöjáróság?

Kérem a t. szerkesztő urat, szóllítsa fel a „Kronstaedter Zeitung" szerkesztőjét is ez ügyre, hátha ő németül irván, inkább megértik a Brassó városnak ilyenemű ügyeit renderes egyének, mert a „Brassó" már eleget kért szépen magayarul, de ezt nem hallják meg. Végtére is ha szép szóval boldogulni nem lehet, követelni kell.

Bocsánatot kérve, maradtam tisztelettel

D. Gy.

*) Mult számunkra elkésve érkezett. Szerk.

Közgazdaság.

A „Mutual" élettbiztositó társaság a m. kir. kuria által helybenhagyott czégbejegyzés alapján megkezdette magyarországi tevékenységét. Magyarország számára külön igazgatósága van s társaságnak, mely tőke és forgalom dolgaban a világ legnagyobb szabásu vállalatai közé tartozik. A „Mutual" korok felszaad eta áll fenn s jelenleg pénzalapja nem kevesebb, mint 367 és nyolcczázfelezd millió forint, mely összeg nagysága még Amerikában az óriási vállalatok hazájában is, szokatlan, így, pl. a világ legnagyobb bankintézete, az angol bank összes vagyona körülbelül 150 mi lió forinttal kisebb a Mutual pénzalapjánál. Newyork államban a biztositó társaságok szigoru állami felügyelet alatt állnak; külön biztositási ministeriumuk van az államnak s ez a fóhatóság hitelesitette a Mutualra vonatkozó, következő adatokat: A mult 1890.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

iki évben, tehát egyetlenegy esztendő lefolyása alatt, a „Mutual"-nál 402 és félmilliónyi rugó uj biztosításokat kötöttek s ezzel együtt a „Mutual" összes biztosítási állomány ez évi januar 1-én 1595 millió és 567,163 frtot tett ki. A „Mutual" mult évi bevétele 87 és fél millió forint volt. Érthetővé lesz az összegek ily módon való felszaporodása, ha pl. megtudjuk, hogy egyetlen ember, a newyorki osztrák-magyar főkonzul, Havdmeyer A. Tivadar úr midőn saját maga és családja négy tagját a „Mutual"-nál biztosította, egyszeri díj fejében másfél millió forintot fizetett a „Mutual" pénztárába, a mi mindenestre ez intézet teljes biztosságára vall. Különösen megjegyzendő, hogy a „Mutual" nem részvénytársaság, hanem tisztán a kölcsönösség elvén alapuló vállalat.

Az óriási forgalmi tőkének megfelelő tekintélyes nyereség maguk a biztosítottak közt nos társai fel, kik ekkép szinte tulajdonitassai a vállalatnak. Ilyeténképp a társaság fennállása óta nem kevesebb — mint 210 millió forintot kaptak a biztosított személyek biztositási összegein felül tisztán füzleti nyereség czimén.

Az igazgatóság helyiségе Budapesten, a bécsi utczában 5. szám alatt van.

Vasuti menetrend.

Vonatindulások. *Budapest felé*: Vegyes vonat 4 óra 20 perczkor reggel; gyorsvonat Kolozsváron át 2 óra 48 pkor délután; gyorsv. Aradon át 10 óra 24 pkor este; személyvonat 7 óra 23 pkor este. *Bukarest felé*: Gyorsvonat 5 óra 15 pkor reggel; vegyesvonat 12 óra 20 pkor délben; gyorsvonat 2 óra 19 pkor délután. *Zernest felé*: Vegyes vonat 5 óra 45 pkor reggel; vegyes vonat 4 óra 55 pkor délután.

Vonatérkezések. *Budapest felől*: Vegyesvonat 10 óra 5 perczkor este; gyorsvonat Kolozsváron át 2 óra 9 pkor délután; gyorsvonat Aradon át 5 óra 8 pkor reggel; személyvonat 8 órakor reggel. *Bukarest felől*: Gyorsvonat 2 óra 18 pkor délután; vegyes vonat 6 óra 58 pkor este; gyorsvonat 10 óra 17 pkor este. *Zernest felől*: Vegyes vonat 9 óra 24 perez. reggel; vegyes vonat 9 óra 44 perczkor este.

Budapesti értéktőzsde.

1891. augusztus 3-iki árfolyam.

Magyar aranyjáradék 4 %-os	104·80
„ papirjáradék 5 %-os	101.65
„ Vasuti kölcsön arany 4½%-os	117·—
„ „ ezüst 4½%-os	99·90
„ Keleti vasut kölcsön I. kiadás	—·—
„ „ „ „ II. „	—·—
„ „ „ „ III. „	113·—
„ földtehern. kötvény	91·80
Horvát-szlav. kölcsön kötvény kiadás	104·75
Magyar dézsma kárpótlás	—·—
„ nyeremény kölcsön	141.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy	131·22
Osztrák papir járadék	92·20
„ ezüst „	92·20
„ arany „	111·50
1860-iki osztr. államsorsjegy	139·50
Osztr. magyar bank részvény	1026·—
Magyar hitelbank részvény	335·—
Osztr. hitelrészvény	286·75
Esüst	—·—
Cs. és kir arany	5 59
„ „ „ vert	85.3
20 frankos (Napoleond'or)	5.715
Német márka	79·97½
London	126·60½
Páris	46·70
Osztr. járadék 5%	102·15

Bukaresti tőzsde.

Bukaresti kommunal sorsjegy	75
Arany	—·—
Osztrák forint	347.

Szám 4107/1891. polg.

Hirdetmény.

Nagy-Berivoj község italmérési jog arányositása iránti ügyben az elomunkálatok megkezdésére és az egyéni jogosultság és részesedési arányunk megállapitása, végett az érdemleges tárgyalást 1891. évi **szeptember hó 7-ik** napjának délelőtti 9 órájára tüzöm ki ezen kir. törvényszék 76. számu hivatalszobájába, melyre összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a meg nem jelenők ügygondnok által fognak képviseltetni.

Brassó, 1891. évi julius hó 28-án.

A kir. törvényszék nevében:

Vizy József,

(42) 1—3 kir. törvszéki eljáró biró.

Eladó

a Brassó, Bolgárszeg Porond-utcza 10. sz. a. levő **parquettgyár** a jelenlegi állagban, ház és gépberendezés együttesen avagy ház és gépezet különkülön.

Ugyszintén eladatik több száz négyszögméter parquettekészlet különféle mintában jutányos árban.

Bővebben értekezhetni az eladás feltételeire nézve a hely szinén a tulajdonossal. (48) 2—3

Szám 4099/891. polg.

Hirdetmény.

Ludisor község italmérési jogarányositása iránti ügyben az előmunkálatok megkezdésére és az egyéni jogosultság és részesedési arányunk megállapitása végett az érdemleges tárgyalást 1891. évi szeptember hó 1-ső napjának délelőtti 9 órájára tüzöm ki ezen kir. törvényszék 76. sz. hivatalszobájába; melyre összes érdekelteket azzal idézem meg, hogy a meg nem jelenők ügygondnok által fognak képviseltetni.

Brassó, 1891. évi julius hó 25-én.

A kir. törvényszék nevében:

Vizy József,

(40) 1—3 eljáró biró.

Lootz J. F.

Brassó

Vár-utcza 55. sz. a

állandó raktárt tart kitünő és kipróbált *legfinomabb minőségü Portland cementből, Roman cementből és szobapadozat lakból*

szép, világos sárga szinben.

Cementvevők, kik vaggonszámra vásárolnak, gyári árban részesülnek.

(8) 12—15

10251/1891. sz.

Hirdetmény

az abadó kivetése iránt az 1892. évre.

Ezennel köztudomásra hozatik, miszerint az ebbirtokosok által átnyujtott bejelentési lapok alapján elkészitett összeirási jegyzék, mely az 1892 évre kivettetett, az ebbirtokosok által 1892. évi augusztus hó 31-ig fizetendő abadó-összegeket tartalmazza, az ebtartási szabályrendelet 3. §-a értelmében 3 napon át, azaz folyó évi augusztus hó 10—12-ig a városi adóhivatalnál közszemlére ki van téve, mely idő alatt mindenik ebbirtokos, ki a kivetett abadó magasága által magát netalán sérelmesnek érzi, felszólamlási folyamodványát a javaslatba hozott adótétel ellen alulirt városi tanácsnál átnyujthatja.

A beérkezett s kellőleg indokolt felszólamlások alapján az abadó-összeirási és kivetési jegyzék azonnal kiigazittatni fog.

Végül megjegyeztetik, hogy az ebtartási szabályrendeletnek egyes példányai darabonként 10 krral mindenik ebbirtokos által a városi adóhivatalnál válthatók.

Brassó, 1891. évi augusztus 1.

(51) 1—1 **A városi tanács.**

(49) **„THE MUTUAL"** 1—12

new-yorki életbiztositó társaság.

Tisztán kölcsönösségen alapul. Részvényesei nincsenek. Alapittatott 1843.

A világ legnagyobb és legelőnyösebb életbiztositó társasága *és a legnagyobb biztosságot nyujtja.* Összes biztositéki alap 1891. januar 1-én: *367 millió forintnál több.* Fennállása óta a társaság a kötvénytulajdonosoknak *760 millió forintot* meghaladó ösz szeget fizetett ki, melyből mintegy *210 millió forint* csupán *nyereményekre ezik.*

A kiváló előnyök: melyeket a *„MUTUAL"*-nál eszközölt biztositás nyujt, kitünnek a következő kötvénypélda eredményéből, mely szerint a nyeremények a kötvény lejáratánál a biztositott összeget *csaknem háromszorosára emelték.*

1461 ik kötvényszám (*new tontina*) biztositott összeg	2.500 — dollár
Felhalmozott nyeremények	4 981.— „
1891-ben kifizettetett	7.481 — „
Ellenben összes díjfizetés volt	2.294.50 „
E szerint tiszta nyeremény	4.686.50 „

A „The Mutual" kötvényei 2 év után megtámadhatlanok és 3 év után nem válhatnak érvénytelenekké. Hadi kockázat felette előnyös feltételek mellett (tolhonyire ingyen) fogadtatik el. Járadékbiztositások különösen jutányosak Minden egyéb tekintetben, ugyszintén ügynökségek elvállalására nézve is bővebb felvilagositással készségesen szolgál a *Magyarországi vezér-igazgatóság, Budapest, Bécsi-utcza 5. szám.*

Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai Részvénytársaság

Kolozsvár és Brassó.

Tisztelettel van szerencsénk köztudomásra hozni, hogy **Brassóban Kolostor-utcza 26. sz. a.** fióktelepet létesitettünk, mely működését már megkezdette.

A fióktelep a modern graphikai követelményeknek megfelelőleg **teljesen ujonnan van berendezve**, a legkitünőbb gépekkel fölszerelve.

A nyomda szakavatott vezetés alatt áll, s mindennemű

KÖNYVNYOMDAI

munkákat, és pedig: hirlapokat, folyóiratokat, könyveket, füzeteket, iskolai értesitőket, okleveleket, részvényjegyeket, báli-, eljegyzési- és esküvői-meghivókat, táneczrendeket, árjegyzékeket, körleveleket, gyászjelentéseket, falragszokat, hivatalos nyomtatványokat stb. stb. bármely nyelven is gyorsan, izlésesen készit el.

Felvállal mindennemű

LITHOGRAPHIAI (KŐNYOMDAI)

munkálatokat, részvényeket, zálogleveleket, névjegyeket stb., melyeknek kiállitása versenyez a fővárosi nagyobb műintézetekéivel.

Raktáron tart mindenféle gyakorta előforduló nyomtatványokat, igy ügyvédek, szolgabirák, kör- és községi jegyzők, tagositó mérnökök, kir. bir. végrehajtók számára.

Különös figyelmébe ajánlja cselédkönyveit, melyekből 100 drb 4 frt 60 kr.

Árai határozottak, olcsók.

E vállalatokat a nagy közönség jóakaratu szives figyelmébe ajánlva, vagyunk

kiváló tisztelettel

„KÖZMŰVELŐDÉS"

IRODALMI és MŰNYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Brassó. Nyomatott a kiadó-tulajdonos KÖZMŰVELŐDÉS irodalmi és műnyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.